

vergadering **C96**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 21 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de hervormingen in het deeltijds kunstonderwijs – 767 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de regionale spreiding van opleidingsvorm 4 van het buitengewoon onderwijs – 782 (2015-2016)	5
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stand van zaken van het loopbaanpact – 783 (2015-2016)	8
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nieuwste cijfers inzake pesten tussen leerlingen – 815 (2015-2016)	12
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenning van de Sint-Ignatiuschool in Maleizen – 827 (2015-2016)	15

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de hervormingen in het deeltijds kunstonderwijs – 767 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag om uitleg is een uitstekend voorbeeld van wat we daarstraks hebben gezegd, namelijk dat het onderwijs altijd geneigd is om te anticiperen op regelgeving die er nog niet helemaal is. Dat gebeurt ook in het deeltijds kunstonderwijs (dko).

Eind oktober 2015 bespraken we de conceptnota van het deeltijds kunstonderwijs. Die conceptnota wordt goed onthaald door de scholen, die er daarom mee aan de slag willen gaan. Een van de punten uit deze conceptnota is de verandering van een programmatiestop naar een programmatieregeling.

Academies die in het verleden tevergeefs een aanvraag indienden om een extra programmatie op te richten, hopen nu op meer succes en halen hierbij argumentatie aan uit de conceptnota. Ze zijn er zich uiteraard van bewust dat zolang de conceptnota niet wordt omgezet naar regelgeving, de huidige regelgeving van kracht blijft, maar vragen zich af in welke mate de huidige conceptnota reeds een invloed kan hebben op de beslissingen van vandaag.

Zo zijn er academies waar een extra programmatie struikelde over het afstands-criterium. Met andere woorden: indien er reeds een filiaal aanwezig was binnen bijvoorbeeld een straal van 4 kilometer voor kinderen tot 12 jaar, kon er geen extra programmatie worden opgestart. Hierbij werd geen rekening gehouden met andere factoren, waaronder bijvoorbeeld bereikbaarheid met betrekking tot verkeersveiligheid, de verbinding met het leerplichtonderwijs, het respecteren van de onderwijsvrijheid en het geven van meer beleidsruimte aan schoolbesturen op het vlak van organisatie, het multifunctioneel inzetten van schoolruimtes, allemaal aspecten die in de huidige conceptnota als zeer belangrijk en waardevol worden aangegeven.

Daarnaast zijn er ook academies die willen overgaan naar de normen van een kunstacademie zoals die werd aangegeven in een vorige conceptnota. Dat hield in dat men zich een kunstacademie kon noemen vanaf het moment dat men minstens drie disciplines aanbood. Academies die reeds twee disciplines aanbieden – vaak is dit muziek en woord – zien nu mogelijkheden om een derde discipline toe te voegen met uitbouw over de verschillende graden en eventueel opening naar een vierde en vijfde discipline in een verdere toekomst.

De vragen die hier rijzen, hebben meestal betrekking op de principes van de programmatiestop, overnames van personeel vanuit andere academies, bijvoorbeeld wanneer filialen van de hoofdacademie reeds een samenwerking hebben met een andere academie in de gekozen discipline, bijkomende criteria voor een kunstacademie enzovoort.

Minister, kunt u aan de academies duidelijkheid verschaffen over eventuele nieuwe aanvragen zowel voor programmatie als voor de opstart van een kunstacademie in functie van het schooljaar 2016-2017? Tot juni 2016 lopen de besprekingen van de conceptnota. Vervolgens wordt de decreettekst geschreven. Kunt u uitsluitend geven over die timing?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst en vooral wil ik graag reageren op de criteria die worden gehanteerd bij het toekennen van uitzonderingen op de programmatie-stop. De regelgeving bepaalt momenteel geen criteria waaraan aanvragers moeten voldoen om te kunnen afwijken en ook niet welke afwijkingen de regering wel of niet kan toestaan. Dat is dus niet geregeld. Daarnet hadden we het over wat allemaal wel is geregeld.

Dat de regelgeving geen afwijkingscriteria bepaalt, betekent niet dat de scholen geen richtlijnen hebben meegekregen. Per omzendbrief over de programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs en aanvragen tot afwijking ervan, worden aan de academies een aantal criteria meegegeven waarop de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), onze onderwijsadministratie en de inspectie hun adviezen over de toekenning van uitzonderingen baseren. Dat is geen formeel regelgevend kader, maar wel een omzendbrief die aanduidt waarmee rekening wordt gehouden.

Enerzijds gaat het hier om het criterium 'blinde vlek', waarbij er rekening gehouden wordt met de afstand die een leerling moet afleggen naar het dichtstbijzijnde dko-aanbod. Op basis van wetenschappelijk onderzoek ligt dit op 4 kilometer voor min-11-jarigen, 7 kilometer voor 11- tot 18-jarigen en 30 kilometer voor volwassenen.

Bij de toekenning van de uitzonderingen op de programmatie-stop voor het huidige schooljaar heb ik hiermee rekening gehouden. Het klopt niet dat ik bijvoorbeeld geen rekening heb gehouden met bereikbaarheid met betrekking tot verkeersveiligheid. Zo heb ik voor dit schooljaar in Schoten een dansopleiding toegestaan. Het dichtstbijzijnde aanbod dans ligt in Merksem op 4,4 kilometer van Schoten. Voor de allerjongsten betekent dit inderdaad een blinde vlek. Ik heb dan ook het advies van onze inspectie en van de onderwijsdiensten ter harte genomen dat stelde dat "de grootstedelijke context van de Antwerpse agglomeratie waarbij factoren als duur van de verplaatsing en veiligheid een aanzienlijk rol spelen dan in landelijke of kleinstedse regio's" een extra argument is om effectief een dansopleiding te organiseren.

Dat is het eerste criterium. Daarnaast is er het criterium studiecontinuïteit. Dat houdt in dat een leerling zijn of haar opleiding binnen dezelfde academie moet kunnen afwerken. Wat betreft de aanvragen tot uitzondering op de programmatie-stop kan ik u melden dat ik één aanvraag heb ontvangen tot oprichting van een kunstacademie in de gemeente Beveren. De deadline tot aanvraag van kunstacademies lag op 30 november 2015.

De aanvragen tot uitzondering op de programmatie-stop voor filialen, studierichtingen, opties, graden en instrumenten moeten bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) vóór 1 maart 2016 worden ingediend. Ik kan daarop dus nog geen uitsluitsel geven. De ambitie is om net als vorig jaar de beslissing van de Vlaamse Regering bekend te maken vóór 1 juli, zodat de academies zich maximaal kunnen voorbereiden. Deze beslissing zal worden genomen na kennisname van de adviezen van onze Vlaamse Onderwijsraad en de inspectie.

Tijdens de bespreking van de conceptnota in de commissievergadering van 29 oktober vorig jaar heb ik gesteld dat het de bedoeling is het Niveaudecreet en de uitvoeringsbesluiten op 1 september 2018 in werking te laten treden. Aangezien ik voldoende ruimte wil om de sector grondig te informeren over de hervorming zouden we het Niveaudecreet voor een eerste principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering moeten kunnen voorleggen in april 2017. Op dit ogenblik loopt de beleidsvoorbereiding en starten ook de eerste gesprekken met de sector en de vakorganisaties. De timing die ik op 29 oktober vooropstelde, zou ik zeer graag kunnen handhaven.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik denk dat u tegemoet bent gekomen aan mijn vragen. Ik heb begrepen dat de programmatie voor een kunstacademie voor een volgend schooljaar had moeten worden ingediend voor 30 november 2015. Voor de aanvraag voor het volgend jaar is dat dus volgend jaar in november.

Dan heb ik nog een praktische vraag voor het geval van een kunstacademie die bijvoorbeeld woord en muziek aanbiedt en het aanbod wil uitbreiden naar beeld. Vaak heeft een hoofdfiliaal een aantal zijfilialen. Is het mogelijk dat die zijfilialen al een samenwerking hebben met een andere academie die beeld aanbiedt, maar dat het hoofdfiliaal bijvoorbeeld nog geen samenwerking heeft met een filiaal dat beeld aanbiedt? Zal die school dan ook best op zoek gaan naar een samenwerking met een filiaal of zou ze best een kunstacademie opstarten en van daaruit haar filialen voorzien van diezelfde beeldopleiding? Begrijpt u wat ik bedoel?

Minister Hilde Crevits: U vraagt wat het beste is?

Kathleen Krekels (N-VA): Ja, wat is het meest functioneel, wat heeft het meeste kans op aanvaarding?

Minister Hilde Crevits: Dat is een moeilijke vraag. De beide kunnen in elk geval. Academies die al bestaan gaan op dit ogenblik al na of ze kunnen samenwerken met andere om zoiets te kunnen inrichten, wellicht met het oog op continuïteit. Ik kan nu geen uitspraak doen over wat het beste is, maar ik weet dat de twee scenario's theoretisch mogelijk zijn.

Kathleen Krekels (N-VA): In de veronderstelling dat het hoofdfiliaal zelf beeld organiseert en dat aanbod wil uitbreiden naar haar filialen, is het dan inderdaad zo dat de mensen die bijvoorbeeld in het filiaal al werken rond beeld, maar vanuit een andere academie, vrij gemakkelijk kunnen worden overgezet in een nieuwe academie qua anciënniteit, qua uren? Hebt u daar een idee van? Of is het misschien eerder stof voor een schriftelijke vraag?

Minister Hilde Crevits: Ja, want zoals alles in het onderwijs is dit vrij technisch. Het is inderdaad nuttig dat u hiervoor een schriftelijke vraag indient, en dan krijgt u ook een punctueel antwoord.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Met een tikkeltje humor, wil ik u geruststellen, minister. Ik heb met alle collega's uit de gemeenteraad van Sint-Niklaas gunstig advies gegeven voor het concrete dossier dat voorligt. Mocht deze informatie voor u nuttig zijn, geef ik ze u graag mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de regionale spreiding van opleidingsvorm 4 van het buitengewoon onderwijs
– 782 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het jaarverslag van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) over 2014 stelt, mijns inziens terecht: "Het aanbod van opleidingsvorm 4 (ov4) is beperkt en de vraag neemt toe. Bovendien is er vandaag geen evenwichtige spreiding van het aanbod."

De kaart waarop Edulex het onderwijsaanbod weergeeft, bevestigt dat: in West-Vlaanderen vindt men de vestigingen van ov4 in De Haan en op een lijn tussen Brugge en Roeselare, in Oost-Vlaanderen is er een concentratie van zeven vestigingen bij Gent, in Antwerpen zijn er ook zes vestigingen dichtbij het Antwerpse stadscentrum en in Vlaams-Brabant zit de concentratie rond Leuven, met ook zes vestigingen.

Sinds 2013-2014 is het aanbod van opleidingsvorm 4 sterk uitgebreid door de programmatie in type 9, maar de kaart toont aan dat de regionale spreiding daardoor niet evenwichtiger is geworden. De aanvragen tot programmatie van scholengemeenschappen in Gent zijn gehonoreerd, hoewel daar al een aanbod was, terwijl bijvoorbeeld de programmatie in Aalst niet werd toegestaan, hoewel daar nog geen aanbod was. Ik weet uiteraard wat vorig jaar de criteria waren voor de beoordeling en dat de inspectie daarin ook een grote en terechte rol heeft gespeeld.

Minister, is het niet wenselijk om bij de nieuwe programmaties de regionale spreiding van het aanbod in aanmerking te nemen bij de beoordeling van die programmaties van opleidingsvorm 4?

Zo ja, opteert u ervoor om bij de nieuwe aanvragen in de toekomst die regionale spreiding mee te laten spelen in de beoordeling?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, u bent er vroeg bij. Zo kennen we u natuurlijk. De goedkeuringsprocedure voor de programmatieaanvragen voor het buitengewoon secundair onderwijs (buso) voor programmaties voor het schooljaar 2016-2017, is nog maar net van start gegaan. De programmatieaanvragen voor een volgend schooljaar moeten door de schoolbesturen ingediend worden ten laatste op 30 november, dan volgt een adviesprocedure met adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), AgODi en de Onderwijsinspectie, waarna de Vlaamse Regering beslist. Ik heb op dit ogenblik nog geen enkel advies ontvangen over de aanvragen voor 2016-2017. Blijkbaar zou dat van de Vlor wel al klaar zijn, zo heeft mijn administratie laten weten.

De regionale inbedding door middel van een omgevingsanalyse, is een van de elementen die verplicht opgenomen is in de aanvraag en die dus meegenomen moet worden in de beoordeling. Dat staat expliciet in het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2014: "4° de motivering van de programmatieaanvraag die ten minste de volgende aspecten bevat: a) een omgevingsanalyse waarbij de noodzaak, de doelmatigheid en de leefbaarheid, met inbegrip van een realistische inschatting van het potentiële aantal leerlingen die, naargelang het te programmeren aanbod, voldoen aan de criteria, vermeld in artikel 259 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wordt gemotiveerd en waarbij in de mate van het mogelijke ook rekening gehouden wordt met het lokale aanbod. Deze omgevingsanalyse is niet vereist als een opleidingsvorm van vrije keuze wordt opgericht in het buitengewoon onderwijs." Dat is de regel.

Naast de omgevingsanalyse spelen nog een aantal andere elementen mee. Die zijn ook in het besluit vastgelegd. Dat zijn dan bijvoorbeeld de aangepaste en schoolexterne begeleidingsmogelijkheden, de infrastructurele en materiële voorzieningen, de bestaande expertise over de nieuwe doelgroep of de professionaliseringsinspanningen. Die spelen allemaal een rol.

Ondertussen is in Vlaanderen al een eerste programmatieronde achter de rug en zijn er in 2015-2016 bijkomende opleidingsvormen 4 geprogrammeerd. Ook in de regio die u vermeldt, waren er een aantal programmatieaanvragen voor opleidingsvorm 4 die goedgekeurd zijn voor 2015-2016. Wel zijn er een paar niet goedgekeurd.

Veel scholen in Vlaanderen haalden de programmatienorm voor de nieuwe opleidingsvorm. Maar bij een aantal scholen met een gunstige beslissing voor opleidingsvorm 4 bleek op 1 oktober 2015 de programmatienorm van 15 leerlingen niet gehaald te zijn. Dat is dus wel een probleem. We moeten ons dus de vraag stellen of er zoveel nood is aan opleidingsvorm 4. Misschien hebben sommige scholen in dezelfde regio dezelfde leerlingen op het oog voor hun opleidingsvorm 4. Het is niet de bedoeling dat scholen leerlingen bij elkaar gaan wegkapen en elkaar zo wegconcurreren. Uiteindelijk is een school die de norm haalt ook voor de leerlingen een goede zaak, en zeker beter dan twee scholen die de norm niet bereiken, want dan staat iedereen in de kou. Dat is niet echt wenselijk.

Het onderscheid tussen opleidingsvorm 4, de best omkaderde opleidingsvorm van het buso, en het geïntegreerd onderwijs (gon) moeten we blijven bewaren. Als leerlingen nagenoeg alle lessen van het gemeenschappelijk curriculum volgen in het gewoon onderwijs, dan horen die leerlingen niet thuis in het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 4, maar in het gewoon secundair onderwijs met gon-begeleiding. Het kan niet de bedoeling zijn dat die nieuwe opleidingsvorm 4 een soort nieuwe verdoken vorm van gon-begeleiding wordt, dan nog eens zeer goed omkaderd, naast de bestaande gon-regeling die in het gewoon secundair onderwijs bestaat.

Ik kan niet vooruitlopen op de verschillende adviezen. Op basis daarvan zal ik aan de Vlaamse Regering een beslissing voorstellen. Het punt dat u aanhaalt, is zeker een waardevol element om te kijken of we een aanvraag al of niet zullen goedkeuren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, dank u wel voor het antwoord. Het is zeker geen pleidooi voor een overaanbod, nog minder voor oneigenlijk gebruik. Ik wilde het element evenwichtige spreiding inbrengen. Ik voelde me gesterkt door het rapport van AgODi. Ik moet de vraag niet stellen nadat de beslissingen genomen zijn, ik moet ze voorafgaandelijk stellen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik deel de bezorgdheid van collega De Meyer. De programmatie van opleidingsvorm 4 is geen eenvoudige oefening. We moeten ook nog rekening houden met de potentiële verschuivingen vanuit het M-decreet, en daaraan gekoppeld, afhankelijk van de spreiding en het feit dat we met buitengewoon onderwijs te maken krijgen, zal er ook nog een impact zijn op het leerlingenvervoer. Ik vermoed dat we een groter plaatje moeten samenstellen dan enkel kijken hoe de regionale spreiding het best kan worden georganiseerd.

Ik heb gisterenavond met enkele mensen van gedachten gewisseld over het M-decreet en de toepassing daarvan. Uit de voorlopige cijfers blijkt dat de verschuiving niet van spectaculaire aard is.

Ik heb qua deelgebieden geen zicht op de totaliteit. Hebt u voorlopige cijfers ter beschikking over de leerlingentelling of is dat nog absoluut te vroeg?

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor uw bezorgdheden, mevrouw Celis. Ik deel ze uiteraard.

De telling gebeurt op 1 februari. Ik kan tien dagen op voorhand geen cijfers geven. De vorige keer hebben we de eerste cijfers gegeven. Op 1 februari zullen we de tweede cijfers geven.

Uw opmerking is correct, zeker in het secundair onderwijs is de verschuiving weinig voelbaar. Dat toont aan dat we gekregen hebben wat we wilden: een evolutie, geen revolutie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stand van zaken van het loopbaanpact – 783 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, er is nog steeds een grote snelle uitstroom van beginnende leerkrachten. Ook het loopbaaneinde in het onderwijs staat ter discussie. Het loopbaanpact wordt dan ook terecht beschouwd als een van de belangrijkste 'werven' van de minister van Onderwijs, en in de beleidsbrief 2015-2016 wordt dan ook expliciet de start aangekondigd van gesprekken met de sociale partners die moeten leiden tot een duurzaam referentiekader voor evenwichtige maatregelen.

Reeds tijdens de vorige legislatuur was men zich bewust van het belang van een loopbaanpact, en geregeld kwamen enkele ideeën errond in beeld, maar jammer genoeg bleven effectieve realisaties op dit vlak uit. Gezien het uitzonderlijke belang van een degelijk loopbaanpact en de duidelijke stelling in de beleidsbrief verwachten we van u actie ter zake. U hebt ons meegedeeld dat de besprekingen met de sociale partners gestart zijn op 27 oktober 2015. Uiteraard is sociaal overleg de manier om te werken aan een loopbaanpact, maar het is toch ook wenselijk de commissie Onderwijs ondertussen te informeren over de situatie en de vorderingen.

Vandaar mijn vraag, minister. Welke procedure volgt u bij het werken aan een loopbaanpact? Welke stappen zijn al gezet? Wat is de stand van zaken? Hoe ziet u de verdere afwikkeling? Wat is de timing van de procedure?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, we hadden het al over de planlast en de loopbaan van de leerkracht en de moeilijkheden voor de directies. Op 9 oktober 2015 heeft de Vlaamse Regering de startnota met een format voor de onderhandelingen goedgekeurd. Deze mededeling reikt een inhoudelijk kader aan dat de doelstellingen, visie en bouwstenen omvat voor de gesprekken met de sociale partners. Er zijn vier grote bouwstenen: de opdracht van de leraar, waar we de kerntaak centraal plaatsen; een gedifferentieerde en flexibele loopbaan; de inbedding in een loopbaancontinuüm, dat gaat van de beginnende leraar tot en met de ervaren leraar; en het hervormen van de verlofstelsels op basis van transparantie en reële noden.

Op 27 oktober 2015 zijn de gesprekken van start gegaan waarop ik deze mededeling aan de sociale partners heb toegelicht. Zij zijn allen akkoord gegaan met de thema's die in deze mededeling zijn opgenomen, maar hebben gevraagd om ook het thema – en dat zal u verheugen – onderwijskundig leiderschap toe te voegen. Dat is al vaak aan bod gekomen. Alle partners rond de tafel hebben ermee ingestemd om die vijfde bouwsteen toe te voegen.

Er zijn twee werkgroepen aan de slag. Werkgroep I behandelt de loopbaan en opdracht van het onderwijspersoneel; werkgroep II behandelt het thema verlopen.

Op 10 november 2015 zijn de gesprekken met de sociale partners officieel van start gegaan met een toelichting over de situatie van de huidige arbeidsmarkt voor het onderwijs en een toekomstprognose. Vervolgens zijn afspraken gemaakt over de verdere aanpak in de twee werkgroepen. Er wordt heel druk vergaderd. Ik wil de gesprekken in deze twee werkgroepen alle kansen op succes geven. Ik heb het al gezegd, mijnheer De Meyer, dit schooljaar is voor mij cruciaal. Dat is al zo gecommuniceerd. De gesprekken lopen zeer intens, het zou sneu zijn om tussentijdse briefings te geven terwijl er nog geen akkoord is. Dat kan ik niet maken.

De tweede werkgroep, rond verloven, is het verst gevorderd. Ik denk dat men deze werkgroep eerst wil afronden om dan voluit te kunnen werken in werkgroep I rond de loopbaan en de opdracht.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, als men niet wil slagen, moet men inderdaad het debat voeren op de Grote Markt. Het is evenmin de bedoeling, gezien het geëigende karakter van het debat waar de sociale partners bij betrokken zijn, dit onmiddellijk in het Vlaams Parlement te voeren. Het zou net zo min goed zijn, mochten wij het resultaat ooit in de krant lezen. Het is nuttig dat we regelmatig over de vorderingen geïnformeerd worden, want uiteindelijk zult u met maatregelen naar het parlement moeten komen waarvoor decretale wijzigingen noodzakelijk zijn. U kunt er zelf het best over oordelen, wij zouden graag de nodige informatie krijgen, en dan kunnen we misschien ook suggesties geven.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, het is u ondertussen bekend dat ik hier enkele ideeën over heb. Vanuit mijn partij zullen we er blijven op hameren dat het belangrijk is om leerkrachten perspectief te bieden in hun loopbaan, om de vlakke loopbaan te doorbreken en om buiten de gekende situatie op zoek te gaan naar nieuwe formules.

In 2015 heb ik een bevraging gelanceerd bij leerkrachten. Daar is veel antwoord op gekomen, zoals ik eerder vandaag al heb gezegd. Er waren ook enkele verrassende antwoorden bij. Zo blijkt dat leerkrachten zeer geëngageerd zijn, maar dat wist u al en hebt u zelf al vermeld in deze legislatuur. Het engagement is groot maar de frustratie over een aantal zaken is ook groot. De meerderheid van de leerkrachten geeft te kennen dat ze aan hun statuut – welk dat ook is: tijdelijk, tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD), benoemd of gedeeltelijk benoemd – en aan hun rechten niet uitgeraken zonder de hulp van de vakbond. De reële problematiek die ze uitvoerig aankaarten in de bevraging, is de uit de hand gelopen werkdruk en het niet meer in proportie zijn van de hoofdoorzaak, namelijk het lesgeven. Daarom ben ik blij dat een van de wervende opdrachten van de leraar is de kernopdracht te definiëren. Al het overige dat erbij is gekomen, is uit balans. Men stelt daarbij dat de vakbond op dat punt geen hulp is.

Ik herhaal daarom mijn pleidooi om aandacht te hebben voor het statuut. Ik ben blij dat het ingewikkeld kluwen van verlofstelsels wordt aangepakt in een van de werkgroepen. Het is mijn mening dat we verder moeten gaan en voor meer flexibiliteit en beweging moeten zorgen in het lerarenberoep, maar ook tussen scholen. Nu is voor velen de benoeming een gouden kooi. Men heeft werkzekerheid, maar eigenlijk werkt dat niet meer motiverend. Er zijn verschillende voorbeelden gegeven door leerkrachten zelf. Het wordt ervaren als een bescherming tegen willekeur van een directie, maar ook daar: sterk leiderschap staat niet gelijk aan willekeur. Met een professionalisering van directies hebt u geen benoeming meer nodig, want dan is de willekeur niet aan de orde. Met een degelijk contract bent u met ons arbeidsrecht ook beschermd als werknemer. Daarom herhaal ik mijn

pleidooi om out off the box te denken. De vier opdrachten die nu worden behandeld, zijn goed en belangrijk. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits).*

Het zijn er inderdaad ondertussen vijf. Ik ben blij dat u dat thema hebt toegevoegd. Misschien kunt u daar wat meer uitleg over geven. Gaat dat specifiek over de functie van directies en de professionalisering ervan?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Het loopbaanpact is uiteraard cruciaal en een zeer belangrijk thema binnen onderwijs. Het zal nog een heel lang verhaal worden binnen deze commissie.

Vorige week zijn we in kennis gesteld van het rapport van het Rekenhof. Daarin zijn knelpunten en adviezen opgenomen in verband met de rechtspositie van de leerkracht. Een grote bezorgdheid is uiteraard de kwetsbare positie en de rechtspositie van de startende leerkrachten. Hebt u reeds zicht op de maatregelen die u hieromtrent zou kunnen nemen?

Ook de opdracht van een personeelslid zal zeker aan bod komen in het loopbaanpact. Welke mogelijkheden ziet u voor een meer gedifferentieerde loopbaan binnen het loopbaancontinuüm? Leerkrachten werken langer – sommigen met heel veel goesting om een verlengde carrière tegemoet te gaan, maar niet altijd binnen de opdracht die ze gewoon waren. Een belangrijke vaststelling van het Rekenhof is de enorme complexiteit van de huidige salarisschalen en verlofstelsels. Hoe ziet u daar de evolutie om te komen tot meer transparantie en een vereenvoudiging van die stelsels? Een kat vindt er haar jongen niet altijd in terug. Wat is uw visie op de reële noden van personeelsleden in de verschillende fases van hun loopbaan?

Eerder deze week hebben we verschillende opiniestukken kunnen lezen over de vaste benoeming van de leerkrachten. Ik weet dat dit een heilig huis is, maar het is wel een element dat ter discussie kan staan. Wat is uw reactie daarop?

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het rapport van het Rekenhof is zeer interessant materiaal naast alle andere documenten die daarover in het verleden al zijn verschenen. Ik verwijs naar het rapport dat Hay Management ooit heeft gemaakt over het gewicht van leerkrachten. Ik spreek dan van de jaren 2000. Daarin staan ook interessante punten.

We hebben twee decreten over de rechtspositie: een voor het vrije net en een voor het openbare net. Misschien kunnen we die op elkaar afstemmen, want dat geeft rare zaken, zeker voor mensen die in de twee netten tewerkgesteld zijn.

Er wordt heel vaak gekeken naar jonge leerkrachten en naar leerkrachten die aan het eind van hun loopbaan zijn. We stellen echter vast dat veel leerkrachten niet jong meer zijn en nog altijd geen zekerheid hebben. Daar zijn een aantal leerkrachten bij tegen wie wij eigenlijk zouden moeten zeggen dat onderwijs niet hun ding is. We moeten echter voorkomen dat die mensen van hier naar daar worden gestuurd zonder dat iemand hen dat expliciet zegt. Zij blijven er immers van overtuigd dat het wel hun ding is en blijven op die manier in rondjes draaien.

Wat de TADD betreft, is een inventarisatie van wat er misloopt minstens even belangrijk is als de discussie tegen of voor een vaste benoeming.

Wat de zij-instroom betreft, zijn er cijfers verschenen over hoeveel leerkrachten we nodig zullen hebben in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en het secundair onderwijs. Ik stel voor om de aanwezige expertise van mensen die zich willen inzetten in het gewoon onderwijs te valoriseren. Ik besef dat dit moeilijke gesprekken zijn, maar dit is het moment om dit nog eens op tafel te leggen.

In het hoger onderwijs zijn er een aantal ambigue statuten. Het gaat dan over mensen die privaatrechtelijk worden aangenomen maar die dan, vooral in het professioneel onderwijs, een statutaire benoeming krijgen in een private instelling. Zowel bij het Arbeidshof als bij de Raad van State bestaat er af en toe discussie over wie nu bevoegd is. In het licht van pensioenen en dergelijke leidt dit tot discussies waarbij het afhangt van de individuele rechter of men onder het ene of het andere stelsel valt.

Minister Hilde Crevits: Ik stel voor dat iedereen nog eens goed de nota leest die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd en die het kader schept waarbinnen onderhandeld kan worden en waar op eigen initiatief een vijfde luik aan toegevoegd is. Daarover is nog geen uitleg gegeven. Mevrouw Brusseel, u vroeg daarover een woord uitleg. Het gaat natuurlijk over de positie van de directeur en de professionalisering maar daarover bestaat een grote spanning, zelfs tussen de sociale partners. Vraag is immers of het de autonomie blijft van de scholen om zelf een directeur te kiezen zonder dat wij ons daar in mengen of dat er eisen worden opgelegd, een profiel waaraan een directeur moet voldoen. Dat is heel veel stof om over te onderhandelen. Het is goed dat dit element is toegevoegd omdat het hrm-beleid van de scholen in de toekomst heel cruciaal zal worden.

De vaste benoeming wordt in de door de Vlaamse Regering goedgekeurde nota niet aangevallen. Mevrouw Brusseel, het zou heel sneu zijn om in onderwijs een discussie te voeren over die vaste benoeming terwijl er op veel andere plaatsen binnen de Vlaamse administratie wel nog benoemingen bestaan. Ik vind persoonlijk dat een vaste benoeming voor een deel rechtszekerheid geeft aan leerkrachten. Er is nog een verschil tussen het systeem van de vaste benoeming dat zekerheid geeft en de jaren voor de vaste benoeming, de TADD. Ik heb daar schrijnende verhalen over gehoord en ik ben dan ook voorstander om dat beter te organiseren.

Alle elementen die hier zijn opgesomd, zullen worden bekeken tijdens het debat. Het lijkt me redelijk dat we de sociale partners daarover laten discussiëren. Mijnheer De Meyer, u zegt dat we daarover informatie moeten krijgen, en dat is evident. Wanneer de sociale partners tot een akkoord komen, dan moet dat worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden omgezet in regelgeving.

In Vlaanderen is een akkoord geen bipartite-akkoord maar een tripartite-akkoord. Dat betekent dat werkgevers, werknemers en de overheid tot een consensus moeten komen. Dat is anders dan op het federale niveau, waar de Groep van 10 zelf akkoorden sluit, die dan aan de overheid worden voorgelegd. Hier zit de overheid mee aan tafel. Ook de drie regeringspartijen zijn dus nauw bij die onderhandelingen betrokken.

Ik hoop dat we voor elk van die punten een goede doorbraak en innovatieve mogelijkheden vinden. Iemand had het net over de verlofstelsels, en dat is inderdaad een oerwoud waar een kat haar jongen niet meer vindt, dat erkent iedereen. We moeten daar dan ook lijnen in trekken. Mevrouw Celis, anderzijds is werkbaar werk natuurlijk ook van belang. We zien immers dat sommige leerkrachten heel graag nog na hun 65e willen blijven lesgeven terwijl dat voor anderen veel moeilijker is. We zien ook dat er leerkrachten zijn die na één of twee jaar uit het onderwijs graag terugkeren. Dat zijn zaken waarover we moeten durven nadenken. Ik ben ervan overtuigd dat dit nu ook effectief gebeurt in de werkgroepen.

U mag daar gerust over debatteren en suggesties doen, maar ik ben het engagement aangegaan om daar met de sociale partners verder over te discussiëren. We zullen nog uitvoerig de tijd krijgen om over de resultaten van gedachten te wisselen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik vind het belangrijk dat we de contouren kennen waarbinnen het debat plaatsvindt. Ik weet echter niet of men voldoende bewust is van hoe belangrijk het is dat u deze legislatuur slaagt in dit dossier. Daar zijn in het verleden al meerdere pogingen toe geweest. Dat is in het belang van het Vlaams onderwijs, zowel dat van de leerlingen als dat van de leerkrachten. Ik kan u dus alleen de raad geven om u niet te laten afremmen en u evenmin te laten opjagen. Minister, u weet dat ik in de ballonstad woon. Laat u dus niet leiden door ballonnetjes in de media. Ik wens u, samen met de mensen die mee aan tafel zitten, veel succes.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nieuwste cijfers inzake pesten tussen leerlingen – 815 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik kom even terug op de nieuwste cijfers inzake pesten. Vorige week werd ook het verslag van het Kinderrechtencommissariaat uitgebreid toegelicht. Daarom stel ik deze vraag.

Uit een recente bevraging van de UGent bij 9566 Vlaamse leerlingen blijkt dat het aantal gepeste leerlingen voor het eerst sinds lange tijd is gedaald. Terwijl vier jaar geleden 24,5 procent van de leerlingen aangaf gepest te worden, bedroeg dit cijfer vorig jaar 19,3 procent. Hiermee is eindelijk een positieve evolutie ingezet na jarenlange stijgingen en negatieve tendensen. Het onderzoek betekent dan ook een opsteker voor de mensen op het veld die de voorbije jaren inspanningen hebben geleverd om het probleem rond pesten bespreekbaar te maken, maar zeker ook aan te pakken.

Ondanks de daling van het aantal gepeste leerlingen kunnen we niet onverdeeld positief zijn. Het onderzoek geeft aan dat nog altijd één op de vijf leerlingen gepest wordt. Dat is een erg hoog en zeer onacceptabel cijfer. De onderzoekers waarschuwen verder ook dat het aantal leerlingen dat zwaar gepest wordt, niet gedaald is. 34.500 leerlingen op een totaal van 643.000 leerlingen geven aan dat ze meer dan één keer per week worden gepest. Dit blijft een substantiële groep van jongeren waaraan we vanuit de commissie blijvend aandacht moeten besteden. Professor Gui Deboutte heeft in de pers zelf ook aangegeven dat het de jongeren zijn die zich schuldig maken aan zwaar pestgedrag die vooralsnog niet voldoende bereikt worden door de antipestcampagnes en voor wie een specifieke aanpak vereist is.

Ook het Kinderrechtencommissariaat blijft ons waarschuwen voor de schrijnende gevallen waar het dagelijks mee in contact komt. In haar jaarverslag stelt de organisatie vast dat er nog te veel leerlingen zijn die zich in de steek gelaten voelen omdat ze geen gehoor krijgen op school of omdat de school geen passende oplossingen aanreikt om eindelijk een halt toe te roepen aan de pesterijen. Leerlingen krijgen hierdoor het gevoel niet gehoord of geloofd te worden en komen vervolgens moegestreden bij het Kinderrechtencommissariaat terecht. Daar stelt men vast dat vaak een gebrekkige communicatie aan de basis ligt van deze problematiek. Hoewel de meeste scholen grote inspanningen leveren om adequaat te reageren bij een pestproblematiek, zijn er ook nog veel scholen die te weinig terugkoppelen naar leerlingen of te weinig opvolging en ondersteuning aanbieden. Er ligt dus nog heel wat werk op de plank. We zijn zeker nog niet 'einde verhaal'.

Minister, naar aanleiding van deze nieuwe cijfers heb ik voor u de volgende vragen. Hoe interpreteert u de cijfers van het recente onderzoek van de UGent? Welke conclusies kunt u eruit trekken? Wat is uw plan van aanpak voor de groep zwaar gepeste leerlingen die aangeeft minstens één keer per week slachtoffer te zijn? Wat is uw reactie op de bezorgdheden die door het Kinderrechtencommissariaat werden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, dank u wel voor uw volgehouden aandacht voor dit thema.

Het is zeker bemoedigend dat er een positieve tendens is vastgesteld. De cijfers tonen echter ook aan dat blijvende inspanningen noodzakelijk zijn om het aantal verder te doen dalen. Ik heb dat ook al publiekelijk gecommuniceerd. Elk kind dat wordt gepest is er een te veel. In maart, wanneer de UGent de volledige studie zal voorstellen, zullen we in detail weten hoe de Vlaamse cijfers zich verhouden tot die van andere landen.

Ik ben er wel van overtuigd dat we met het overlegplatform waarover ik het hier al een aantal keren heb gehad de juiste weg bewandelen. Het project 'de Confluxers' van de Vlaamse Scholierenkoepel wordt echt gemaakt. Ik zou het een goede zaak vinden indien elke Vlaamse school op deze kar zou springen. Ik ben ervan overtuigd dat een goed schoolklimaat de voedingsbodem voor pesterijen wegneemt.

Om pesten aan te pakken en te voorkomen, is het van belang dat we werken aan het hele schoolklimaat. Daarom lanceerden we eind vorig jaar de zeer toegankelijke publicatie 'Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten?' Daarin worden een aantal uitgangsprincipes geformuleerd en concreet uitgewerkt, onder andere de combinatie van acties, maatregelen en interventies op alle niveaus in de school, maar vooral ook de betrokkenheid en participatie van alle leden van de schoolgemeenschap. Betrokkenheid, ook van alle jongeren ongeacht of ze worden gepest en hoeveel keer ze worden gepest, maar ook samenwerking staan centraal.

Recent keurde de regering de conceptnota 'Krijtlijnen voor een hervorming van de leerlingenbegeleiding in Vlaanderen' goed. Daarin besteden we heel veel aandacht aan het ontwikkelen van competentie bij leerlingenbegeleiding in scholen. Daarnaast is het voor alle jongeren ook nodig om in acties en maatregelen buiten de scholen te voorzien. Deze problematiek beperkt zich niet tot enkel de school. Hiervoor werk ik samen met de ministers bevoegd voor Welzijn, voor Jeugd en voor Sport aan een 'Mededeling rond integriteit', die zo spoedig mogelijk door de Vlaamse Regering zal worden geagendeerd.

De bekommernissen van de kinderrechtencommissaris zijn terecht. Dat blijkt ook uit de cijfers. De kinderrechtencommissaris was ook betrokken bij de totstandkoming van het advies van de Vlaamse Onderwijsraad waarin die bekommernissen ook zijn meegenomen en waarover reeds uitgebreid in debat gegaan is tijdens de commissievergaderingen van 26 februari en 2 juli jongstleden. Een aantal van de aanbevelingen zullen overigens ook een antwoord krijgen in de mededeling aan de Vlaamse Regering, waar ik net naar verwees.

De scholen zelf moeten er ook iets mee doen. Ik geloof heel sterk in ons overlegplatform. Ik ben ervan overtuigd dat de acties die we nu ondernemen en de aandacht die er is, een belangrijke katalysator zullen zijn om scholen aan te zetten tot actie.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord en voor uw aandacht voor het thema. U weet dat van 30 januari tot 5 februari de Vlaamse Week tegen Pesten wordt gehouden. Het geeft ons ook weer de mogelijkheid om op een zeer degelijke manier met de problematiek om te gaan.

De cijfers zijn wat ze zijn. Het doet mij deugd dat u het ook als zeer aangenaam kunt ondervinden dat de cijfers gedaald zijn. Maar dat mag ons niet laten achteroverleunen en er gerust in zijn. Het werk dat binnen de scholen op de verschillende niveaus – ten aanzien van ouders en leerlingen – gedaan moet worden, blijft.

Het was voor mij choquerend om in het verslag van het Kinderrechtencommissariaat te lezen dat het fysieke geweld blijft bestaan. Ik heb geen pasklare oplossing om daar iets aan te doen, maar het is wel bijzonder erg dat die cijfers niet dalen. Er moet dus permanente aandacht aan gegeven worden. Er is een werkgroep die er zich over buigt. Ik kijk samen met u uit naar hoe de cijfers zich verhouden en naar alle zaken die we verder kunnen ondernemen, ook vanuit de specifieke werkgroep en wat daar wordt aangereikt om de thematiek absoluut ter harte te blijven nemen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Dit is een terechte zorg van onze collega. Het is goed dat het nu aan bod komt, in aanloop naar de Vlaamse Week tegen Pesten. Ik heb wel nog een concreet vraagje, collega. Kunnen wij de coördinaten krijgen van de studies waar u naar verwijst, zodat we niet alleen de krantenartikeltjes, maar ook de studies zelf kunnen lezen? Die interesseren me wel.

Tot slot wil ik verwijzen naar de studiedag die heeft plaatsgevonden op 15 december, in samenwerking met de onderwijsadministratie. Ik lees in het verslag als belangrijkste conclusie dat de sprekers allemaal benadrukken dat het voorkomen en aanpakken van pesten niet eenvoudig is. Als het kans op slagen wil hebben, moet het ingebed zijn in een breed schoolbeleid, waarin elke actor een rol heeft. Dat is wat u daarnet gezegd hebt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): De problematiek ligt mij na aan het hart, minister. Dat is u wel al opgevallen. Ik spreek dan ook mijn dank en waardering uit voor de vraag van mevrouw Celis. We hebben al de hele dag zeer interessante debatten gevoerd over wat de kerntaak is van de leraar en van de school, wat absoluut moet gebeuren op school en wat veeleer gepercipieerd kan worden als planlast of bijzaak. Wel, ik denk dat het handhaven van orde en het bijbrengen van respect voor elkaar onder de leerlingen tot die kerntaken van de leerkrachten behoort en dat bijgevolg elke leerkracht, elke directeur en al wie werkzaam is op een school, daar aandacht voor moet hebben en ook moet worden uitgerust met de juiste instrumenten en kennis om dat te kunnen doen. Het vergt wat feeling, maar ook informatie en kennis om ermee te kunnen omgaan.

Een tijd geleden was ik nog zeer aangegrepen en zelfs gechoqueerd door een stuk, geschreven door mevrouw Bie Vancraeynest, die in een jeugdhuis in Brussel werkt. Zij vertelt daarin welke vormen van pesten zeer gangbaar zijn. Het is eigenlijk pesten in combinatie met seksuele intimidatie en het gebruiken van 'visuals' en sociale media. Ik was daar zeer van geschrokken. Als ik zulke zaken lees, vraag ik mij ook af hoe dat kan gebeuren op een school, een plaats waar nota bene zoveel volwassenen met een verantwoordelijkheid rondlopen, een verantwoordelijkheid voor wat de leerlingen moeten leren, wat ze moeten kennen en kunnen, maar ook een verantwoordelijkheid voor het welzijn van de leerlingen. Ik denk dus dat we daar nog wat werk aan de winkel hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de interesse en de zeer waardevolle opmerkingen. Er is inderdaad nog heel wat werk aan de winkel. Een van de redenen dat het een beetje beter wordt, is dat de aandacht ook veel ruimer is. Hoe meer je investeert in een positief schoolklimaat, hoe groter de kans dat je een stukje van de voedingsbodem wegneemt.

Als je de cijfers bekijkt, zie je wel dat de groep hardnekkige pesters, en dus ook de groep hardnekkig gepesten, niet afneemt. Het wordt minder breed, maar de hardnekkigheid blijft wel. Dat is iets waar we heel alert voor moeten zijn. Je moet kinderen ook weerbaar maken tegen potentieel pestgedrag. Want als je gepest wordt, ga je je vaak ook banger gedragen, en dan ben je misschien een gemakkelijker prooi. Dat baart mij ook wel zorgen. We mogen zeker niet in jubelstemming raken. Het is niet zo dat er niet meer gepest wordt. Er wordt zeker nog gepest, maar er is veel meer aandacht voor. En de scholen investeren zelf ook echt wel in jongeren. Ik heb het al vaak gezegd: men onderschat de kracht die jongeren zelf hebben om een voedingsbodem voor pestgedrag weg te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik ben gevat door een woord dat u daarnet gebruikte in uw antwoord en dat de kern van de zaak samenvat: integriteit. Straks, bij de vraag om uitleg van collega De Gucht, gaan we het over de Mechelse Catechismus hebben. Dat is voor mij een beetje nostalgie. Ik heb dat nog gekend.

Ik herinner me uit die tijd ook de wellevendheidslessen. Daar werden punten voor gegeven. Is het noodzakelijk om terug te keren naar zulke zaken? Absoluut niet. Maar waarden, normen en integriteit van jongeren, van leerkrachten en van de organisatie waar je werkt of van de groep waarin je terechtkomt, zijn fundamenteel. Alles wat ons kan helpen om integer in het leven te staan als jongere, als volwassene, als begeleider of als wat dan ook, zal een goede stap zijn in de richting van het vermijden van pestgedrag, ongeacht waar zich dat afspeelt. Ik blijf me daarvoor inzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenning van de Sint-Ignatiuschool in Maleizen – 827 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, dit is geen nieuw thema, we hebben er al eens van gedachten over gewisseld. Op 2 juli 2015 peilde ik naar de erkenning van deze school, de conservatief-katholieke school Sint-Ignatius in Maleizen. De communicatie van de school gaf immers duidelijk haar intenties aan. De godsdienstles zou gegeven worden op basis van de Mechelse catechismus. Maar het geloof zou ook de leidraad zijn voor alle andere lessen.

U gaf ons toen mee dat u er met een vergrootglas naar zou kijken, maar dat u de inspectie afwachtte, zoals u ook voor alle andere scholen doet. Eén van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan, is beantwoorden aan de decretale en reglementaire bepalingen inzake eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Intussen is deze inspectieronde afgelopen en heeft de school een positief rapport gekregen dat aan u en uw kabinet is voorgelegd. De school is vervolgens erkend en mag dus officiële getuigschriften afleveren. Het aartsbisdom Mechelen-Brussel

en het Katholiek Onderwijs Vlaanderen hebben via de media alvast hun ongenoe-gen geuit over de achterhaalde invulling die de school geeft aan het katholicisme.

Ook de aanvallen van de Sint-Ignatiuschool op het Katholiek Onderwijs Vlaanderen tonen het conservatisme van de school aan. Zo hekelt de school dat daar atheïsten en moslims lesgeven en dat leerkrachten anticonceptie aanbevelen. Het is wegens deze aanval op het Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat u nu een nieuwe inspectie hebt bevolen.

Minister, wat was de inhoud van het verslag van de onderwijsinspectie met betrekking tot het beantwoorden aan de eindtermen en ontwikkelingsdoelen? Kunt u een positieve beoordeling rijmen met de uitlatingen van de Sint-Ignatiuschool ten aanzien van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen gezien de voorwaarde dat de eindtermen moeten worden gerespecteerd?

Gaat de tweede inspectie louter om het naleven van de kritiek die de school heeft geuit op het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, of komt er een volledig nieuwe doorlichting?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mijnheer De Gucht, ik zal uw drie vragen samen beantwoorden. Met betrekking tot de erkenning van Sint-Ignatius wil ik eerst duidelijk maken dat ik zelf niet erken. Die bevoegdheid is gedelegeerd. De inspectie maakt een verslag en dan is het de administratie, de leidinggevend ambtenaar, die overgaat tot erkenning. Het is dus perfect mogelijk dat een erkenning gebeurt zonder dat wij daarover geïnformeerd worden. De bevoegdheid is gedelegeerd en berust bij de administratie.

Wij moeten een aantal elementen onderscheiden, aanvullend op wat ik u de voorbije periode heb gemeld. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de erkenning van de school enerzijds en het naleven van de reglementering op zorgvuldig bestuur door de school anderzijds. Er zijn dus erkenningsvoorwaarden en er zijn een aantal verplichtingen die scholen sowieso moeten naleven.

Wat de erkenning van de school betreft, kent Vlaanderen een ruime vrijheid van onderwijs. Dat is een goede zaak, ik denk dat u daar ook achter zult staan.

Ah, u hebt een verkoudheid of u wordt er weemoedig van... (*Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht*)

Ik zag vochtige ogen, vandaar, maar u bent dus verkouden.

De vrijheid van onderwijs zorgt ervoor dat geëngageerde mensen nieuwe schoolprojecten kunnen opstarten vanuit een eigen pedagogische visie. Daar we in Vlaanderen leerplicht kennen en geen schoolplicht, voldoen kinderen aan de leerplicht indien voldaan wordt aan een beperkt aantal eisen. Sinds enige tijd moet er een melding van huisonderwijs gebeuren, de onderwijsinspectie komt dan op bezoek en de leerlingen moeten deelnemen aan examens van de examencommissie. Getuigschriften of diploma's zelf uitreiken, kan binnen dit huisonderwijs niet.

Scholen die meer willen zijn dan huisonderwijs en dus een stapje verder willen gaan, kunnen een erkenning aanvragen. Als ze erkend zijn, dan mogen ze getuigschriften en diploma's uitreiken, maar ze worden niet gefinancierd. Scholen die dit willen, moeten aan een aantal criteria voldoen. Die zijn opgenomen in de Codex Secundair Onderwijs.

Het gaat in totaal over dertien heel welomschreven criteria. Ik geef ze even mee voor de volledigheid van het verslag.

Eén, om erkend te kunnen worden, moet de school georganiseerd zijn onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur. Heel formeel.

Twee, de school moet gevestigd zijn in gebouwen en lokalen die voldoen aan de voorwaarden op het vlak van hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Drie, de school moet controle van de onderwijsinspectie toelaten en mogelijk maken.

Vier, de school beschikt over voldoende didactisch materiaal en over een aangepaste schooluitrusting.

Vijf, de school leeft de bepalingen na met betrekking tot de onderwijstaal en de taalkennis van het personeel.

Zes, de school neemt een structuur aan zoals is vastgelegd in de decreten. Onder structuur wordt begrepen de grote indelingen binnen een onderwijsniveau en de duur van die indelingen.

Zeven, de school neemt de reglementering inzake de verlofregeling en de aanwending van de schooltijd in acht. Je kunt bijvoorbeeld geen schooldagen van 24 uur maken en dan een dag niets.

Acht, de school beantwoordt voor het voltijds secundair onderwijs aan de decretales en reglementaire bepalingen inzake eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen of, als die er al zijn, de onderwijskwalificaties, leerplannen en handelingsplannen.

Negen, de school heeft een beleidscontract of beleidsplan met een CLB.

Tien, de school beschikt over personeel waarvan de gezondheidstoestand de gezondheid van de leerlingen niet in gevaar brengt.

Elf, de school eerbiedigt in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder.

Twaalf, de school voert een doeltreffend beleid om het rookverbod kenbaar te maken en te handhaven, controle uit te oefenen over de naleving van het rookverbod en overtreders sancties op te leggen conform het eigen sanctiebeleid.

Dertien, de school beantwoordt aan de decretales en reglementaire bepalingen betreffende de organisatie van het onderwijs.

Dat zijn de dertien criteria die moeten worden afgevinkt vooraleer een school kan worden erkend.

Het zijn ook de erkenningscriteria die door de onderwijsinspectie op 1 oktober 2015 werden afgetoetst. Dit onderzoek gaat dus enkel na of de school al dan niet voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. Indien de school voldoet, moet ze erkend worden.

Tijdens haar onderzoek heeft de inspectie op basis van het materiaal waar ze op dat moment over kon beschikken, geoordeeld dat de school voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. Ze gaf dan ook een positief advies inzake de erkenning. Het zal u ook opgevallen zijn dat deze criteria geen elementen bevatten rond levensbeschouwing. Dat is immers de bevoegdheid van de erkende instanties zelf. De positie die het aartsbisdom Mechelen-Brussel inneemt met betrekking tot Sint-Ignatius, is interessant, maar is dus geen element in de vraag of de school door de Vlaamse overheid kan worden erkend of niet.

Op basis van de informatie uit de pers waarnaar u verwijst, kan nu de vraag worden gesteld of de school nog steeds voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. U vraagt terecht: eerst krijgt de school een erkenning, dan schrijven de media erover en nu stuurt u opnieuw de inspectie. Alles draait rond een webpagina die niet zo makkelijk te vinden was op de website van de school. Als men op die webpagina het woord 'crowdfunding' intikt, dan komt men op een pagina waar de school fondsen wil werven en waar de school zichzelf vergelijkt met 'katholieke' scholen en daarbij een aantal punten hekelt. Als je die uitspraken leest, dan moet je je sowieso de vraag stellen of, door die informatie, de school nog steeds aan alle erkenningsvoorwaarden voldoet. Ik denk bijvoorbeeld aan de voorwaarden rond de eindtermen, voorwaarde acht, of die met betrekking tot het respecteren van de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder, voorwaarde elf. De pagina is intussen wel offline.

Ik heb de onderwijsinspectie, na kennisname van deze gegevens, dan ook de opdracht gegeven een gericht onderzoek in te stellen over de mate waarin de school aan de erkenningsvoorwaarden voldoet en de onderwijsregelgeving respecteert, in het bijzonder wat het naleven van voorwaarden acht en elf betreft. De onderwijsinspectie heeft intussen bevestigd dat ze de komende dagen langsgaat bij de school om dat onderzoek effectief te doen.

Wat nu de vergelijking betreft tussen de school en de Belgische 'katholieke' scholen – de school verwees nooit naar Katholiek Onderwijs Vlaanderen of naar specifieke scholen – kan de vraag gesteld worden of dit in strijd is met de regelgeving rond zorgvuldig bestuur en meer in het bijzonder met het artikel 7 van de Codex Secundair Onderwijs. Dat artikel stelt dat een schoolbestuur informatie mag verstrekken over het eigen opvoedingsproject en het onderwijsaanbod, maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren. In de omzendbrief SO 78, die verdere toelichting bij dit artikel geeft, is verder opgenomen dat "de aanprijzing van een bepaald onderwijs dan ook objectief moet blijven en geen gebruik mag maken van vergelijkingen met, verwijzingen naar of aanvallen tegen een andere onderwijsinrichter". Die bepaling is dus zeer duidelijk.

Het is de Commissie Zorgvuldig Bestuur in onderwijs die klachten en vragen rond deze thema's behandelt. Ik heb dan ook aan deze commissie advies gevraagd om na te gaan wat zij vinden van de vergelijking die Sint-Ignatius maakt.

Ik verwacht dus twee zaken: een rapport van de onderwijsinspectie over de mate waarin de school voldoet aan de erkenningsvoorwaarden en een advies van de Commissie Zorgvuldig Bestuur met betrekking tot de gemaakte vergelijking. Dit dossier wordt dus vervolgd.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb enkele kleine bedenkingen en enkele vragen.

Als ik het goed begrijp, betekent dit dat men naar een tweede volledige doorlichting gaat van het geheel waar Sint-Ignatius voor staat en dat het niet gewoon gaat om een vergelijking met het katholieke onderwijs in België. Bijgevolg zal men tot in detail bekijken of de erkenningsvoorwaarden 8 en 11 worden gerespecteerd. Ik lees dat Sensoa daar niet welkom is, dat er geen seksuele opvoeding wordt meegegeven in die school, dat die school verbonden is met organisaties die ethische stellingen innemen die in strijd zijn met wat door de wet is toegelaten in ons land. Het gaat dan over seksuele opvoeding die achterwege wordt gelaten en creationisme dat wordt onderwezen. Dan kunnen wij, in de samenleving waarin wij leven, volgens mij niet anders dan die school niet toe te laten om als een erkende school door het leven te gaan. Indien we dat wel doen, maken we volgens mij een grove fout.

Minister, weet u of de interdiocesane dienst van het katholieke onderwijs intussen een inspectie heeft gedaan naar het godsdienstonderwijs op de Sint-Ignatiuschool? Het aartsbisdom had al namelijk aangegeven dat ze deze school niet of nooit zou erkennen. Indien die inspectie is uitgevoerd, heeft het departement dan reeds een verslag over die school ontvangen vanuit de commissie Levensbeschouwelijke Vakken? Zo ja, wat is de inhoud van dat rapport?

Ik wil niet negatief zijn – ik ben een positief ingestelde mens, of probeer dat toch zo veel mogelijk te zijn – en ik wil u ook geen verwijt maken, maar we hebben dit uitvoerig gesproken. U zegt dat dit langs uw departement passeert, maar dat u daarin eigenlijk geen beslissingsmacht hebt. Dat begrijp ik. Ik stel mij er toch ernstige vragen bij hoe een school als deze tussen de mazen van het net kan glippen en erin slaagt een erkenning te krijgen. We moeten ons daarbij ernstige vragen stellen. Dat betekent volgens mij dat we op een verkeerde manier controleren. Eigenlijk is het door een webpagina die nu offline is gehaald, dat we ze nu opnieuw controleren. Enige tijd geleden werd het project voorgesteld in de kranten. Er kwam toen aan bod op welke manier zij kijken naar het katholieke onderwijs, maar ook in het algemeen naar onze samenleving en op welke manier zij daartegenin willen gaan.

Er is dus een probleem bij het toekennen van erkenningen. Doe dit bij andere godsdiensten, en Vlaanderen is te klein. Dat geef ik u op een blaadje. De katholieke godsdienst is hier historisch de meest aangehangen religie. Mocht dit om een andere religie gaan, zou Vlaanderen te klein zijn. Maar dit voorval toont aan dat ook kan gebeuren bij andere religies, dat die ook door de mazen van het net kunnen glippen bij het krijgen van een erkenning. Als we dat niet op een kordate manier aanpakken, zitten we in Vlaanderen met een probleem.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Wat dat laatste betreft, heeft de heer De Gucht mij de woorden uit de mond genomen. Ik wilde daar ook op attenderen. Want hoe zit het met die andere scholen, die op een andere levensbeschouwing gestoeld zijn? Hoe worden die inspecties dan gevoerd?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik wil nog even verduidelijken dat ik hiermee niet alleen islamscholen bedoel, maar ook joodse scholen en andere. Het gaat over alle verschillende levensbeschouwingen die er zijn.

De voorzitter: Ik heb u beiden “andere scholen” horen zeggen.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dat gebeurt voor alle levensbeschouwingen op dezelfde manier. Binnen de Vlaamse administratie zijn er inspecteurs aangesteld om de levensbeschouwingen te controleren. Ik kan u het schema bezorgen hoeveel er zijn voor welke levensbeschouwing. Ik weet het niet uit het hoofd. Ze controleren de manier waarop de levensbeschouwing wordt gebracht.

Eender wat je levensbeschouwing ook is of vanuit welke levensbeschouwing het onderwijs wordt ingericht, de eindtermen moeten altijd worden gehaald. Aan de erkenningsvoorwaarde elf over de internationale verdragen moet ook altijd worden voldaan.

Collega's, er zijn scholen die afwijkingen vragen op de eindtermen. Onlangs is er in het Vlaams Parlement een afwijking goedgekeurd die was aangevraagd door de steinerschool. Ik weet dat ook de joodse scholen een afwijking zouden willen vragen. Ik heb echter nog niet beslist over dat dossier.

Levensbeschouwing kan wat mij betreft moeilijk een reden zijn om afwijkingen van eindtermen te vragen.

Wil ik het omgekeerde, namelijk scholen verbieden om onderwijs in te richten vanuit een levensbeschouwing? Neen, dat wil ik helemaal niet. Het onderwijs heeft de voorbije decennia al heel wat voortgebracht. Er is een sterke traditie. Er is een heel sterk onderwijs in Vlaanderen. Daaraan zal ik dus zeker niet tornen.

De controles gebeuren op de levensbeschouwing en op de naleving van de eindtermen.

Ik heb begrepen dat de Commissie Zorgvuldig Bestuur op 15 maart vergadert, een belangrijke datum om te onthouden.

Een erkenning is geen doorlichting. Er zijn dertien erkenningsvoorwaarden en er wordt onderzocht of die worden gehaald. Het gaat in dit geval over het eerste schooljaar, dat in september een aanvang heeft genomen en dus maar enkele maanden loopt. Bij een doorlichting wordt alles in detail bekeken. Met andere woorden, de controle van de erkenningsvoorwaarden is niet hetzelfde als een doorlichting van een school.

Het onderzoek zal op dezelfde manier gebeuren als het gebeurd is. Ik vind het wel ernstig.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Zoals u zelf al enigszins hebt aangegeven, is er mijns inziens inderdaad een probleem wat betreft de erkenningscriteria acht en elf. Ik denk dat men dan niet anders kan dan tegen die school te zeggen dat ze hun erkenning verliezen. Ik heb het dan niet alleen over het levensbeschouwelijke, maar ook in het algemeen over het feit dat wat men de leerlingen in die school meegeeft, niet compatibel is met wat wij onze jongeren willen meegeven in deze maatschappij.

Ons onderwijs staat er vandaag door de vele inspanningen die decennialang door verschillende spelers zijn gedaan. Momenteel leven we ook in een superdiverse maatschappij, waarbij levensbeschouwing allesbehalve moet worden weggedrukt. Met diegenen die dat voorstaan, ben ik het dus zeker niet eens. Ik ben er echter evenmin van overtuigd dat een vrij onderwijs waarbij het merendeel van dat onderwijs vanuit een levensbeschouwelijk oogpunt wordt georganiseerd, de beste manier is om ons onderwijs naar de toekomst te organiseren. Dat is echter een discussie die ik hier niet bij wil betrekken, want anders zal het bijzonder moeilijk worden om alles uit elkaar te houden.

In ieder geval, als we dit toelaten en als we deze school haar erkenning laten behouden, zitten we met een fundamenteel probleem en zetten we de deur open voor anderen om hierop verder te bouwen. Dit is volledig in strijd met waar onze maatschappij voor moet staan, namelijk jongeren die op een juiste manier een opleiding krijgen, die aan de eindtermen voldoen, en die daarna met beide voeten in onze maatschappij kunnen staan en kunnen samenleven met anderen.

Minister Hilde Crevits: Ik veronderstel dan ook dat u een groot voorstander bent om geen enkele afwijking op de eindtermen toe te staan.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Inderdaad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.